

УДК

**РЕАЛІЯ ЯК ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧА КАТЕГОРІЯ
(НА МАТЕРІАЛІ ЛІРО-ЕПІЧНОЇ ПОЕМИ
“СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ” ТА ЇЇ АНГЛОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДІВ)**

Руслана Ситар

Львівський національний університет імені Івана Франка,

вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна

e-mail: sytarruslana@yahoo.com

Проведено аналіз особливостей відтворення реалій ліро-епічної поеми “Слово о полку Ігоревім” у англomовних перекладах. Визначено методи відтворення семантико-стилістичних функцій реалій цільовою мовою та їх доцільність у досягненні високого ступеня адекватності при перекладі, бо саме в перекладі реалія посилює свій стилістичний потенціал і виражальні можливості, набуває стильотворчої ваги, а в певних випадках стає ключовим словом тексту. Зосереджено увагу на функціональній значущості реалій у тексті-джерелі.

Ключові слова: реалія, переклади, дескриптивна перифраза, гіперонімічне перейменування, метод калькування.

Вивчення художньої структури “Слово о полку Ігоревім” слугує унікальним дослідницьким матеріалом. Загальна уява щодо будови художнього тексту, в чому полягає його природа як витвору словесного мистецтва в значній мірі залежить від низки попередніх знань про даний твір: епохи і культурного ареалу, до яких він належить, жанрової природи тексту, літературної традиції, і, нарешті, ступеня збереженості копій тексту, що дійшли до наших часів [3, с. 5]. Сукупність саме цих знань сприяє в з’ясуванні внутрішньої закономірності його будови, у визначенні тексту як художньої цілісності і значення, яке несуть певні компоненти цієї цілісної системи. Адекватний переклад середньовічного тексту залежить від його правильної інтерпретації. З одного боку, текст слугує об’єктом внутрішньолінгвістичної системи, оскільки відтворює фонетичну, граматичну та лексичну системи мови. З другого – як об’єкт духовної культури – відтворює позатекстову дійсність, слугуючи елементом семіотичної системи [2, с. 59]. А відтак, інтерпретація тексту базується на поєднанні лінгвістичних і семіотичних факторів.

Оцінюючи мовну творчість перекладачів, здебільшого оцінюють змістову та стилістичну відповідність перекладу на ступінь відтворення художніх особливостей оригіналу. Але чи не найскладніше завдання для перекладача полягає у відтворенні національного колориту першотвору – “цілком конкретної особливості літературного твору, що може бути виражена більш або менш яскраво і послідовно” [7, с. 43]. З одного боку, вона виявляється в характері і вчинках дійових осіб, з другого – у мовній тканині твору, складовою якої є реалії – суттєві чинники, власне те, що створює колорит, атмосферу твору, його етноспецифіку. Реалії є найвагомішим джерелом інформації про національну культуру певного народу, його спосіб мислення. Вони відображають життєву конкретику, історію, побут, культуру, цивілізацію, літературу. Саме ці “одиниці з дуже місткою фоновою семантикою, маркери національно-культурного контексту” [7, с. 44] слугують предметом даного дослідження.

“Слово о полку Ігоревім” – художнє змалювання однієї історичної події: походу руських військ і їхньої боротьби з половцями. Отже, цей твір побудований на протиставленні Руської землі та її народу половецькому степу з його населенням. Для характеристики цих понять використовується відповідна термінологія. В. Ю. Франчук у праці “Літописні оповіді про похід князя Ігоря” [15] детально зупиняється на використанні цих термінів у “Слові” та в оповіді за Іпатіївським літописом. Автор “Слова” навмисно уникає двоякого трактування лексеми **Русь**. Він чітко розмежовує країну та її народ. Країна для нього – це “**Руська земля**”; мешканці – “**руські сини**”, “**руські полки**”, “**жени руския**”. Та все ж чотири рази ми зустрічаємо у творі лексему “**русичи**” з архісеєю “хоробрі воїни”. В оповіді Іпатіївського літопису іменник *Русь* зустрічається у двох значеннях: “*руські війни*” та “*країна*”, “*рідна земля*”. Треба зауважити, що всі речення з цією лексеєю в першому її значенні близькі до “Слова”, в якому натомість зустрічаємо лексему “*русичи*”. Звернімось до джерел: “Слово” – “*Русичи великая поля чрьлеными щиты прегородиша, // ищ҃чи севѣ чти, а князю – славы*” [13, с. 36]; “*Дѣти бѣсови кликомъ поля прегородиша // а храбри Русичи преградиша.*” [13, с. 40]; “... т҃у кроваваго вина не доста; // т҃у пиръ докончаша храбри: свати попиша, а сами полегоша // за землю Рускую” [13, с. 46]; оповідь Іпатіївського літопису – “*И выѣхаша ис половѣцкихъ полковъ стрѣлци и п҃стивше по стрѣлѣ на русь и тако поскочиша*” [9, с. 639]; “*Русь же бяхутъ не переѣхалѣ еще рѣкѣ Юрля.*” [9, с. 640]; “*Носахутъ русь съ 15 мужь үтекши, а ковѣмь мнѣе, а прочии в морѣ истопоша*” [9, с. 644]. Винятком є лексема “*русичи*” в такому контексті: “*Хощ҃у бо, – рече, – копие приломити // конецъ поля Половецкаго; // съ вами, русичи, хощ҃у глав҃у свою приложити, // а любо испити шеломомъ Дон҃у*” [13, с. 30]. Відповідної форми в оповіді не зафіксовано.

Імовірно, в XII ст. слово *Русь* у значенні “*давньоруський народ*” сприймалося як застаріле. За походженням воно є збірним іменником жіночого роду, як-от, приміром, *судь, весь, водь* та багато інших. Усі вони позначали насамперед народ чи плем’я, хоча кілька осіб, а інколи й країна також могли називатись *Русь*. Це було певною незручністю. І через це вже з X ст. у давньоруській мові існує форма однини “*русин*” на позначення народу і назва “*Руская земля*” – на позначення країни. Поняття країни і народу чітко розмежовані [14, с. 279–280].

Усі англомовні перекладачі, за винятком В. Кіркконела та його співперекладачів, безпідставно вважають “Слово” набутком лише російської літератури, відтворюючи лексему “*Русь*” як *the Russian land* [24, с. 51], [27, с. 168], [26, с. 40], [25, с. 19], [29, с. 13]; *the land of Russia* [13, с. 57]. Не можна не подивуватись цьому, оскільки кожен перекладач повинен бути водночас дослідником, а кожен переклад відтворює, вочевидь, світоглядну позицію перекладача, його розуміння пам’ятки в літературному та історичному аспектах.

В. Кіркконел та П. Крат – перші англомовні перекладачі, що трактують літературну пам’ятку саме як належну до давньоруської літератури, що відтворилось і в мові перекладу: *the land of Russ* [22, с. 5]; *Russ-land* [22, с. 9]. Доречніше було б, звичайно, графічно передати цю лексему як *Rus*, палаталізуючи літеру “s”, а не подвоюючи її.

Виникли певні труднощі при перекладі прикметника “*руський*” англійською мовою: *the Russian troops* [26, с. 34], [25, с. 14], [13, с. 41], [27, с. 165]; *the Russian gold* [13, с. 53], [26, с. 39], [27, с. 168], [25, с. 18], [29, с. 11]. Зважаючи на те, що в англійській мові іменники можуть вживатись у функції означення, доречно було б вживати транслітеровану форму іменника *Rus*, скажімо: *the Rus’ troops, the Rus’ gold*.

А. Мазон, намагаючись заперечити автентичність “**Слова**”, ґрунтує свої твердження на основі двох лексем: “Дніпро Словутич” та “Русичі”. Він стверджує, що “множина “**русичі**” є для історії мови аномалією” [20, с. 58], посилаючись при цьому на статтю Б. Унбегауна, як фахівця з історії російської мови. У збірнику “**Слово о полку Игореве – памятник XII века**” 1962 р. вміщено статтю-відповідь, яка спростовує сумніви в автентичності твору – “**Русичи и русовичи**” О. Соловійова [14], у якій автор на багатому фактичному матеріалі з слов’янських джерел не лише пояснює значення терміна “**русичі**”, а й обґрунтовує правомірність вживання цього етноніма. Автор переконливо доводить можливість заміни в художньому творі збірного імені “**русь**” зручнішою формою “**русичи**” [14, с. 281].

Русичи – етносоціальний термін, який зустрічається лише в “**Слові**”. У композиції пам’ятки він набуває багатопланового змісту, поєднуючи етнічне, політичне, територіально-географічне та культурне значення [16, т. 4, с. 240]. По-різному відтворили цю лексему англословні перекладачі: *sons of Russia* [27, с. 164], [25, с. 12], [29, с. 5]; *Russians* [13, с. 41, 37], [29, с. 7], [27, с. 165], [26, с. 34]; *sons (men) of Rus* [24, с. 39], [22, с. 8]. Залишається незрозумілим чому Р. Гаус у порівняно невеликому творі подає різні відповідники лексемі “**русичі**”: “...тү пирь докончаша храбри русичи: // сваты попоиша, а сами полегоша // за землю Рускую” [13, с. 46] – “Here the brave **Russians** finished their feast: // Having brought their kin to drunkenness // They themselves lay down // For the Russian Land” [26, с. 37], а в іншому контексті перекладач вживає надзвичайно вдалий відповідник: “**Русичи великая поля // чрънеными щиты прегородиша...**” [13, с. 36] – “**The men of Rus’ // barred the great plains with their red shields...**” [26, с. 32]. Загалом, переклад Р. Гауза збагачений нотатками, в яких перекладач подає історичне підґрунтя поеми чи намагається пояснити певну лексему пам’ятки, допомагаючи англословному читачу збагнути не лише історичну цінність твору, а й його фольклорну красу. На жаль, перекладач не подає обґрунтування щодо двоякого перекладу лексеми “**русичі**”. Адекватним є і переклад В. Кіркконела та П. Крата, які транслітерували цей збірний іменник: “... а храбри Русичи преградиша (поля) чрънеными щиты...” [13, с. 40] – “And the **Russichi** courageous // Bar them (the steppe) with their shields of scarlet.” [22, с. 7], подаючи, одночасно і його тлумачення (*Sons of Russ, mythical ancestor of the Ukrainians*).

Вдаючись до методу уподібнення Д. Ворд замінює назву грошових одиниць “**ногата**”, “**резань**” англословними реаліями – *a farthing, a mite*: “**Аже бы ты былъ, // то была бы чага по ногатѣ, // а кощей по резанѣ**” [13, с. 62] – “**If only you were here, // A slave-girl would cost but a farthing // And a slave but a mite.**” [27, с. 169]. Переклад реалій правильний у сигніфікативному аспекті: і “**a farthing**” (“*a very small British coin of the value of a quarter of a penny, no longer current*” [23, с. 342]); *a mite* (“*hist. a coin of very small value.*” [23, с. 640]), так і “**ногата**” (“*у стародавній Русі – дрібна грошова одиниця*” [12, т. 5, с. 440]) і “**резань**” (2,5 *резан.. = 1 ногат..* [16, т. 4, с. 204]) позначають мізерні грошові суми, однак мають різну національно-культурну, локальну інформацію.

Вдаються перекладачі також до транслітерації цих реалій: “**ногата**” – *nogata*; “**резань**” – *rezana* [13, с. 63], [24, с. 54], [26, с. 42], [17, с. 237]. Саме цей метод відтворення сприяє перенесенню читача в атмосферу чужої мови, бо в контексті слів рідної (англійської) мови транслітероване слово виділяється як чуже. У таких випадках перекладачеві варто вносити у тканину перекладу коментарі, як це зробив Р. Гауз: “Vsevolod had participated in Igor’s campaign the Russians would have taken so many captives that a male would have brought only a nogata and a female only a rezana, coins of little value” [26, с. 42].

До дескриптивного належить переклад Л. Магнуса: “ногата” – *twelve pence* [29, с. 14]; “резанъ” – *five pence* [29, с. 14], що відтворює конотативне значення цих реалій, які підкреслюють дешевизну невільників як наслідок перемоги суздальського князя. Значення цих реалій було б зрозумілішим, якщо б перекладачі вжили вислів а coin of very small value.

В англомовних перекладах “Слово о полку Ігоревім” натрапляємо і на випадки гіперонімічного перейменування при відтворення реалій цієї ліро-епічної поеми. Наприклад: “Рүсичи ... помчаша красныя дѣвки половецкыя, ...и паволоки...” [13, с. 36] – “The sons of Russia ... They seized the fair maidens of Polovtsy, and with them gold and cloths ...” [29, с. 5]. Співвідношення паволока :: *cloth* – неадекватне; *cloth* – нейтральне значення, а паволока, крім загального денотативного значення “тканина”, означає ще “ткань, особливо бумажная и шелковая, привозная, дорогая” [5, т. 3, с. 6]. Щодо конотативної семантики, то лексема “паволока” має ще імпліцитне значення “коштовна тканина, що входила до складу подарунків від Візантійського імператора руським князям”. [16, т. 4, с. 6] Усі конотативні та частина денотативних сем не відтворюються. Щоб гіперонімічний переклад хоча б деякою мірою відтворював реалію оригіналу, треба було вжити не просто лексему *cloth*, а додати означення *costly* – *costly cloth*, адже “...при заповненні лексичної лакуни способом гіперонімічного перейменування відбувається вилучення певної інформації, втрачається культурологічна і лінгвокраїнознавча атрибуція реалій” [7, с. 106]. В. Кіркконел пішов найлегшим шляхом, вилучивши реалію “паволока” з перекладу: “Sons of Russ ... Seized the fair Polovtsian maidens, // Seized with them their golden treasure, // Seized upon their precious velvets” [22, с. 5].

Дескриптивні потенції кожної мови як одна з констант усього мовного розвитку, одна з мовних універсалій, уможливають створення замість будь-якого імені його описового еквівалента і є основою міжмовної перифрастичності. Значення, що не має в мові глобального виразу, безпосередньої співвіднесеності з певними елементами формального плану, можна виразити описово через сполучення інших значень, тобто опосередкованої співвіднесеності з елементами формального плану. Внаслідок цієї властивості значення, виражене в одній мові глобально, в іншій мові, що не має глобального еквівалента, можна передавати компенсовано описовим способом [7, с. 111]. Саме до цього способу відтворення семантико-стилістичних функцій реалій засобами цільової мови вдається В. Кіркконел при перекладі лексеми “кожухъ” (“довга, неокрита сукном шуба з великим коміром, пошита звичайно з овечої шкіри хутром до середини” [12, т. 4, с. 206]) – моно лексемою *sheepskin* (“the skin of a sheep, esp. one used as a garment or in the making of a garment” [18, т. 8, ч. 2, с. 665]): “Орьтъмами, // и японницами, // и кожухы // начаша мосты мостити по болотомъ // и грязнымъ мѣстомъ...” [13, с. 38] – “There they made them dams and bridges // Over wet and swampy places // Spread them with Polovtsian jackets, // Sheepskins and embroidered damask” [22, с. 5]. В описовому перейменуванні кожухъ :: *sheepskin* втрачається частина позамовної інформації, а сема “незвичність” замінює сему “локальність”. Відтворюючи цю реалію (кожухъ) перекладачі вдаються і до гіперонімічного перейменування, прим.: *coats of fur* [13, с. 39], *leather-coats* [17, с. 230], *coats* [29, с. 5], *fur mantles* [25, с. 14] *fur* [19., с. 179], які відтворюють дуже малий обсяг семантичної наповненості реалії оригіналу. В. Набоков намагався аж надто детально пояснити цю реалію читачеві, що призвело до зайвого багатослів’я: *furred cloaks of leather* [24, с. 37]. Лексема *cloak* не відтворює денотативного значення лексеми оригіналу “кожухъ”, адже *cloak* це *a loose sleeveless outer garment sometimes worn instead of a coat or as a part of uniform (Br. nurses) or habit (priest)*

[21, с. 185]. Цю ж лексему у перекладі використовує і Р. Гауз: *And with horse cloths, and capes, and cloaks, // They began to lay roads // Across the swamps, across the muddy places* [26, с. 33].

Влучно зазначає проф. Р. Зорівчак, що переклад реалій – це справа не тільки перекладацької техніки, а й перекладацького мистецтва. Залежно від переваги певного виду інформації, що її несе реалія в кожному конкретному випадку (денотативної, конотативної, зокрема національно-культурної, локальної), від композиційної здатності реалії в ситуативному контексті, перекладачі по-різному відтворюють її семантико-стилістичні функції [7, с. 84]. Вибір способу перекладу цих “маркерів національно-культурного контексту” – непростий, адже саме в перекладі реалія, як носій семи “локальності”, посилює свій стилістичний потенціал, свої виражальні можливості, набуває стильотворчої ваги, а в певних випадках стає ключовим словом тексту, як, скажімо, **Рґсь / рґсичи**. Щоб досягти високого ступеня адекватності в перекладі, зберегти національний колорит першотвору перекладач повинен бути добре обізнаним з матеріальними та історико-культурними умовами життя народу, з мови якого здійснюється переклад, а також із експресивним потенціалом цільової мови.

Своєрідно підійшли англословні перекладачі до відтворення семантико-стилістичних функцій реалій поеми Середньовіччя. Проаналізований корпус (27 одиниць), зібраний методом суцільної вибірки з тексту оригіналу “**Слова о полку Ігоревім**” та його англословних перекладів (243), показує, що найбільший обсяг реалій відтворено методом калькування (115 випадків – 47,2%), що передає “чужу” семантику за граматичними моделями мови-сприймача. Заповнюючи лексичні лакуни методом гіперонімічного перейменування (36 випадків – 14,8%), перекладачі в такий спосіб вилучають певну інформацію, а реалії втрачають лінгвокраєзнавчу самобутність, їхня стилістична роль – незначна. Головні методи трансляційного перейменування реалій “**Слова**”: віднайдення ситуативного відповідника – 4,2% (10 випадків) і метод уподібнення – 3,2% (8 випадків). При цьому методі виникає небезпека штучного перенесення читача в рідне середовище, а тому зі стилістичного та національно-культурного погляду він не завжди бажаний. Читач повинен завжди відчувати певну “чужинність” перекладного твору, його національний колорит. Метод транслітерації становить 8,8% (21 випадок), дескриптивний – 16,7% (41 випадок), а метод контекстуального розтлумачення – 0,9% (2 випадки). Нульовий переклад (у 10 випадках – 4,2%) не має об’єктивного виправдання, адже реалії – це національно-марковані елементи словникового складу мови і пропускати їх у процесі перекладу, а тим паче, у такому невеликому за обсягом тексті, аж ніяк не можна.

1. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. Реалии / С. Влахов, С. Флорин // Мастерство перевода : Сб. статей. 1969. – М. : Сов. писатель, 1970. – С. 432 – 456.; 2. Волкова З. Перевод и семантика средневекового текста. Текст. / З. Волкова // Тетради переводчика. Вып. 14. - М., 1977. С. 59–67. 3. Гаспаров Б. Поэтика “Слова о полку Игореве” / Б. Гаспаров – М. : Аграф, 2000. – 608 с. 4. Гетманец М. Тайна реки Каялы. Слово о полку Игореве. / М. Гетманец Хар. : Изд-во при Хар. гос. ун-те., 1989. – С. 106 – 120. 5. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. / В. Даль – М. : Русский язык, 1999. – Т. 3, 1999. – 555 с; Т. 4, 1999. – 683 с. 6. Дмитриев Л. Глагол “каяти” и река Каяла в “Слове о полку Игореве” / Л. Дмитриев // ТОДРЛ. 1953., т. 9. – С. 30–38. 7. Зорівчак Р. Реалія і переклад (на матеріалі англословних перекладів української прози). / Р. Зорівчак – Л. : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с. 8. Пінчук С. Слово о полку Игоревім. Критичний нарис / С. Пінчук – К. :

Вища шк., 1973. – 130 с. 9. Полное собрание русских летописей. Т. 2. Ипатьевская летопись. – М., 1962. – 750 с. 10. Попов А. Заметка о “Слове о полку Игореве” / А. Попов // РЛ, 1969. – № 4. – С. 181–183. 11. Словарь древнерусского языка (XI–XIV вв.): в 10 т. – М. : Русский язык, 1988. – Т. 4, 1991. – 558 с. 12. Словник української мови: в 11 т. / редкол. : І. Білодід та ін. – К. : Наук. думка, 1971–1980. – Т. 4, 1973. – 840 с., Т. 5, 1974. – 840 с. 13. Слово о полку Игореве = The lay of the warfare waged by Igor / transl. by I. V. Petrova. Foreword by D. S. Likhachev, 1981. – Moscow: Progress publ., 1981. – 193 pp. 14. Соловьев А. Русичи и русовичи. / А. Соловьев // В кн.: Слово о полку Игореве – памятник XII века. – Л. : Изд. АН СССР, 1962. – С. 276–299. 15. Франчук В. Літописні оповіді про похід князя Ігоря / В. Франчук – К. : Наук. думка, 1988. – 189с. 16. Энциклопедия “Слова о полку Игореве”: в 5 т. Санкт-Петербург : Дмитрий Буланин, 1995. – Т. 3, 1995. – 387 с., Т. 4, 1995. – 330 с. 17. Яценко Б. “Слово о полку Игоревім” та його доба (комплексне дослідження) / Б. Яценко – К. : Вид-во імені Олени Теліги, 2000. – 256 с. 18. A new English dictionary on historical principles: in 10 vols. – Oxford, 1888. – Vol. VI, 1888. – 1928p. 19. Čizevska T. The glossary of the Igor’s Tale. / T. Čizevska – Lnd., the Hagues, Paris : Mouton and CO, 1966. – 409 pp. 20. Mazon. A. Le Slovo d’Igor / A. Mazon. // Travaux publies par l’institut d’etudes slaves. – Paris : Droz, 1940. – Vol. XX. – 123 pp. 21. New illustrated Webster’s dictionary of the English language. N.Y. : Pamco publ. company, 1992. – pp. 1238. 22. Prince Ihor’s raid against the Polovtsi; transl. by P. C. Crath; versified by W. Kirkconnell. – Saskatoon, Sask.: The Mohyla Ukrainian Institute, 1947. – III, 14 pp. 23. The New lexicon Webster’s Encyclopedic Dictionary of the English language. – N.Y.: Lexicon Publications, Inc., 1989. – 1149 pp. 24. The song of Igor’s campaign: an epic of the twelfth century; transl. from the Old Russian by V. Nabokov. – N. Y. : Vintage Books. A division of Random House; Toronto: Random House of Canada, 1960. – 135 pp. 25. The song of Prince Igor; transl., introd. and comm. by R. Mann. – Eugene, Oregon: Vernyhora press, 1979. – 89 pp. 26. The tale of the campaign of Igor; transl. by R. C. Howes. – New York: W. W. Norton & Co, Inc, 1973. – 72 pp. 27. The Tale of the host of Igor; transl. by D. Ward // Forum for Modern Language Studies. – 1966. – April. – Vol. 2. – N 2. 28. The World Book Encyclopedia: in 22 vols. – Chicago: World book, Inc. a Scott Fetzer company., 1994. 29. The Tale of the armament of Igor, A. D. 1185: a Russian historical epic; ed. and transl. by L. A. Magnus. – London: Oxford Univ. Press, 1915. – LXIII, 122 pp.;

**РЕАЛИЯ КАК ПЕРЕВОДОВЕДЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ
(НА МАТЕРИАЛЕ ЛИРО-ЭПИЧЕСКОЙ ПОЭМЫ
“Слово о полку Игореве” И ЕЕ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ПЕРЕВОДОВ)**

Руслана Сытар

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина
e-mail: sytarruslana@yahoo.com*

Проведен анализ оригинала лиро-эпической поэмы “Слово о полку Игореве” и ее англоязычных переводов. Комплексно исследована специфика и способы воссоздания семантико-сти-

листических особенностей реалий, их целесообразность для достижения высокой степени адекватности в переводе. Рассмотрены наиболее значимые аспекты, которые необходимо учитывать в процессе перевода реалий эпической поэмы Средневековья как стилеобразующих элементов.

Ключевые слова: реалия, переводы, способ калькирования, гиперонимическое переименование, дескриптивная перифраза.

**REALIA AS THE TRANSLATION STUDIES CATEGORY
(ON THE BASIS OF THE EPIC POEM “THE TALE OF IHOR’S CAMPAIGN”
AND ITS ANGLOPHONE TRANSLATIONS)**

Ruslana Sytar

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine
e-mail: sytarruslana@yahoo.com*

In the article an attempt has been made at discussing the problems of rendering the realia of *The Tale of Ihor’s Campaign* in the Anglophone translations as they are one of the most dangerous pitfalls for the translator aiming at the most faithful rendering of the text’s peculiarities by means of the target language. The author of the article paid particular attention to the key difficulties arising in the process of realia translation which are caused by the partial or full lack of the necessary corresponding referent in the target language as well as by the necessity of rendering the connotations of their national and historical colouring.

Keywords: realia, translations, descriptive paraphrase, hyperonymic renomination, loan translation.

Стаття надійшла до редколегії
12.03.2012 р.

Статтю прийнято до друку
22.05.2012 р.